

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „АТАНАС МАНЧЕВ” – АЙТОС
гр. Айтос, 8500 тел: 0558 22485, 0558 22317
ул. „Шейново” №1 факс: 0884680088
email: oumanchev@abv.bg

УТВЪРЖДАВАМ:
ДОРА ГЕОРГИЕВА
ДИРЕКТОР
ЗАПОВЕД №

784/13.09.2022

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕДОСТАВЯНЕ НА РАВНИ ВЪЗМОЖНОСТИ
И ПРИОБЩАВАНЕ НА УЧЕНИЦИТЕ ОТ УЯЗВИМИ ГРУПИ
ЗА УЧЕБНАТА 2022/2023 ГОДИНА

Приета на заседание на Педагогически съвет
Протокол № *71/13.09.2022*

I. УВОД

Приобщаващото образование представлява всеобхватен процес, който включва осигуряване на подкрепа и равни възможности за качествено образование, приемане индивидуалността на всяко дете, разнообразието от потребности на всички деца и включване на ресурси насочени към създаване на възможности за развитието и участието им във всички аспекти на живота в общността. Постигането на стандарта за приобщаващо образование в ОУ „Атанас Манчев“ гр. Айтос изисква осигуряването на диференцирана грижа, педагогически подходи, съобразени с възрастовите особености, превенция на ранното напускане на училище, навременно систематизиране на наличната информация, с цел да се организира и оптимизира учебният процес, съобразно потенциала на учениците.

Училищната програма за равен достъп до образование работи в посока за изграждане на среда за:

- разгръщането на потенциала на всеки ученик за личностно развитие, както и успешна реализация и социализация;
- по-високо качество и по-добър достъп до образование;
- ранна превенция на обучителни затруднения;
- включващо обучение на ученици със специални образователни потребности (СОП);
- включващо обучение и социално включване на ученици с девиантно поведение; разширяване на обхвата на институциите в училищното образование за осъществяване на включващо обучение и надграждане на досегашния положителен опит в тази област.

Училищната програма е част от Националната програма за равен достъп до образование и личностно развитие и цели осигуряване на равен достъп и подкрепа за развитие и приобщаване в системата на училищното образование на учениците като предпоставка за равноправно социално включване и пълноценна личностна реализация и участие в развитието на местните общности и страната. Начините за приобщаване на учениците са много и най-разнообразни, но в основната си част са базирани на образователни мерки. От една страна, се насърчава ученето през целия живот: специални програми обхващат децата от най-ранна възраст, от друга страна се набляга на интеркултурното образование, умението за общуване с представители на различни култури, съзнателно изграждане на толерантност. Особено важно се оказва обучението на учителите, които са решаващ фактор при възпитанието на подрастващото поколение. Четири са групите ученици, които в Закона за предучилищното и училищно образование /ЗПУО/ са определени като уязвими или с потребности от допълнителна работа:

1. Ученици в риск (от ранно напускане на училище; със слаба мотивация за постигане на по-високи резултати в обучението и развитието; жертва на насилие и тормоз; жертва на вълчичане в трафик на хора; полусираци и сираци, с родители емигранти; с девиантно поведение; участващи в употреба и/или разпространение на алкохол, тютюневи изделия, наркотични вещества и опиати; участващи и склонни към развиването на зависимости към хазартни игри; от етническите малцинствени групи).

2. Ученици със специални образователни потребности (СОП).

3. Ученици с изявени дарби.

4. Ученици с трайни здравословни проблеми. Въздействието върху всеки представител от тези групи е предизвикателство пред учителите, което неизбежно води до промяна на традиционните педагогическите практики и създава нова обучителна ситуация за намиране на начини за учене и напредък за всяко дете. Най-важното в образователната практика и взаимодействието с учениците от тези четири групи в посока на тяхното успешно приобщаване и осигуряване на равни възможности за обучение и развитие е да се прояви разбиране за тяхното различие. Ученето да се свързва със силните им страни и интересите им, а учителят да е посредникът, който да планира и улеснява процеса. Неговото майсторство следва да е в откриването на точките на включване на всяко дете в ученето, в събуждането и поддържането на желанието му да знае и изследва, в търсенето и в намирането на форми, отговарящи на засиления интерес и в прилагане на решения за активното му участие.

УЯЗВИМИ ГРУПИ

Уязвими са онези деца и ученици, които търпят ограничения по отношение на участието им в социалния живот и ползването на социални права.

То е насочено към всички групи деца, застрашени от изключване – жертви на насилие, работещи деца, деца – имигранти и емигранти, деца от етнически и религиозни малцинства, безпризорни деца, деца от бедни семейства, деца – сираци, хронично болни, ученици от рискови среди- от социално-слаби семейства, от семейства, в които родителите работят в чужбина и децата се отглеждат от близки и роднини, семейство, в което детето се отглежда от един родител,

ученици със социално слаба мотивация за учене и незаинтересованост към учебния процес.

Уязвимите групи не успяват да получат достъп или да се възползват от възможностите, които предлагат обществото и образованието, и стават жертва или попадат в ситуация на риск от социално изключване. Причините за това са различни и разнообразни като: живот в крайна бедност или ниски доходи и материални лишения; влошени финансови условия; социални и психологически фактори; недостъпна среда; здравни и възрастни проблеми; липса или недостатъчни социални умения и образование; отношение към тях, основано на предразсъдъци; липса, ограничен достъп или неадекватни услуги и т.н.

НАШЕТО ОТНОШЕНИЕ И РАЗБИРАНЕ

Важна предпоставка за успешното социално и образователно включване на учениците от уязвимите групи е промяна в нагласите на обществото спрямо тях. Това обуславя необходимостта от провеждането на системни дейности в училищната среда за преодоляване на тези субективни бариери и за промяна на стереотипите в начина, по който те се представят и възприемат от обществото. Тези дейности следва да протичат успоредно с решаването на всички трудности, свързани с приобщаването и успешно включване на учениците в учебно-образователния процес. До момента ОУ „Атанас Манчев“, гр. Айтос осъществява дейността си, стараяйки се да предостави на своите ученици равен достъп за обучение, подкрепя на специфичните потребности и затруднения в обучението, подкрепя за усъвършенстване и развитие на индивидуалните възможности като:

- реализира план-приема на ученици в I клас съгласно утвърдените критерии;
- осигурява възможности за включване в допълнително обучение на учениците с по-ниски резултати по учебните предмети, както и за учениците с изявени дарби и високи постижения в ученически състезания чрез:

1. включване на ученици в проекти;

2. консултации по учебните предмети с приоритетна насоченост към учениците с обучителни затруднения;

3. включване на ученици в конкурси на Национално и Общинско ниво.

- утвърждаване на тематични разпределения на класните ръководители за часа на класа в началото на всяка учебна година, в които са заложили теми за провеждане на часове, с които да се осъществи първична и обща превенция на риска от употребата на алкохол, тютюневи изделия, наркотични вещества и опиати, превенция на риска от ранно забременяване и предаването по полов път болести, превенция на рисковото поведение и др. теми, свързани със здравето и гражданско образование, които могат да се провеждат и с външни специалисти;

- предоставяне възможност за консултиране, сътрудничество и подкрепа на учениците;

- за учениците, които са с трайни здравословни проблеми - одобряване преминаването им в индивидуална форма на обучение и утвърждаване индивидуални учебни планове и програми, по които да се проведе обучението им;

- удовлетворяване желанието за обучение в самостоятелна форма на обучение.

- включване на педагогически специалисти и на друг персонал от училището в екипите за обхват на учениците от прилежащия район на училището;

- ежемесечно, до 15-о число подаване чрез ИСРМ информация за предходния месец за неосигурено задължително присъствие на учениците за повече от 5 учебни часа по неужаважни причини, с цел налагане на наказания на родителите по реда на чл. 347 от Закона за предучилищното и училищното образование.

Основнополагащи принципи са :

- осигуряване на подходяща физическа, психологическа и социална среда за развиване на способностите и уменията на учениците;
 - ранно оценяване на развитието на детето и на риска от обучителни затруднения;
 - определяне на необходимост от допълнителни модули за децата, които не владеят български език;
 - определяне на необходимост от извършване на оценка от екип за подкрепа за личностно развитие на индивидуалните потребности за предоставяне на допълнителна подкрепа за личностно развитие на детето;
 - създаване на условия за сътрудничество, ефективна комуникация и отношения на загриженост между всички участници в процеса на образование;
 - прилагане на мерки и подходи, гарантиращи изслушване на детето и ученика, осъзнаване на причините за проблемното му поведение и предоставяне на възможност за усвояване на добри поведенчески модели спрямо себе си и останалите;
 - утвърждаване на интеркултурното образование като неотменна част от процеса на модернизация на българската образователна система;
 - осъществяване на превенцията на обучителните трудности и ранното оценяване на риска от тях;
 - насърчаване и повишаване на равнището на грамотността на учениците;
 - осъществяване на превенция, мотивация и преодоляване на проблемно поведение на учениците.
- Приобщаващо образование е процес на осъзнаване, приемане и подкрепа на индивидуалността на всяко дете или ученик и разнообразието от потребности на всички деца и ученици.

II. ПОДКРЕПА НА ЛИЧНОСТНОТО РАЗВИТИЕ

За организиране на подкрепата на личностното развитие в ОУ "Атанас Манчев"- гр. Айтос за координатор е определен заместник-директора, който изпълнява функциите си съобразно Наредбата за приобщаващото образование. Училището самостоятелно разработва и прилага цялостни политики за:

- подкрепа за личностно развитие на ученика;
- изграждане на позитивен организационен климат;
- утвърждаване на позитивна дисциплина;
- развитие на училищната общност.

1 Обща подкрепа

Дейности включващи общата подкрепа:

- екипна работа между учителите и другите педагогически специалисти
- допълнително обучение по учебни предмети;
- допълнително консултиране по учебни предмети;
- кариерно ориентиране на учениците;
- занимания по интереси;
- поощряване с морални и материални награди;
- дейности за превенция на насилието и преодоляване на проблемното поведение;
- дейности за превенция на обучителните затруднения;
- индивидуална и групов работа с логопед и/или психолог при установяване на езикови и/или емоционално-поведенчески затруднения;
- изготвяне на план за действие за обща подкрепа за ученици;
- обмяна на информация и на добри педагогически практики между педагогическите специалисти.

2. Допълнителна подкрепа

Допълнителната подкрепа се предоставя въз основа на оценката на индивидуалните потребности, която се извършва от екип за подкрепа за личностно развитие в училището. Оценката на способностите се извършва от специално назначен екип от специалисти, съобразно необходимостта на ученика. Допълнителната подкрепа за учениците със СОП се потвърждава от Регионален център за подкрепа на приобщаващото образование.

Учениците, за които може да се поиска оценка на способностите са от следните уязвими групи:

- деца със специални образователни потребности – в началото на учебната година
- деца с хронични заболявания
- деца в риск
- с изяви дарби;

Дейности включващи допълнителна подкрепа:

- работа с ученик по конкретен случай
- психо-социална рехабилитация
- рехабилитация на комуникативни нарушения
- осигуряване на достъпна архитектурна среда
- ресурсно подпомагане

Допълнителната подкрепа се реализира чрез план за действие за всяко конкретно дете. Родителите задължително се включват в плана за действие като активни участници в дейностите. Ако Регионалният център препоръча допълнителна подкрепа, но родителите откажат, ОУ"Атанас Манчев" гр. Айтос уведомява отдел „Закрила на детето“ към ССП по местоживееене на детето с цел социалните служби да окажат съдействие, и ако се налага помощ на родителите за осъзнаване на нуждите на детето.

III. ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ПО ПРОГРАМАТА

Дейности	Срок	Отговорник	Забележка
Идентифициране на ученици, които имат необходимост от обща подкрепа	15.09.2022-30.06.2023г.	Екип за подкрепа на личностното развитие, педагогически съветник, ресурсен учител	
Екипна работа на учителите от даден клас. Обмяна на информация, опит и добри практики между преподавателите и другите педагогически специалисти.	15.09.2022-30.06.2023г.	класни ръководители, учители	при необходимост
Идентифициране на ученици със СОП. Оценка на потребности на ученици със СОП	15.09.2022-30.06.2023г.	Екипа за подкрепа на личностното развитие, класни ръководители, учители, ресурсен учител	не по-късно от 3 месеца след идентифициран е на нуждата
Осъществяване на конкретна обща и допълнителна подкрепа, проследяване на напредъка, корекции в плана при необходимост	15.09.2022-30.06.2023г.	екип за личностно развитие, сформиран за конкретния случай	
Организиране на групи за занимания по интереси	постоянен	класни ръководители, учители	При интерес от страна на учениците
Награждаване на ученици	15.09.2022-30.06.2023г.	директор, заместник-директори	при и по определен повод за поощрение
Дейности на учителите, свързани с четивна грамотност	30.06.2023г.	учители по БЕЛ	
Дейности и мероприятия по БДП	постоянен	класни ръководители, учители ГЦОУД	

Представяне на дейности по интереси в училището	постоянен	учители ГЦОУД	
Включване на учениците в организирани образователни, творчески, възпитателни, и спортни дейности	постоянен	класни ръководители, учители	
Осигуряване на подходящи информационни материали за професионално ориентиране и консултиране на учениците от VII клас.	15.09.2022-30.06.2023г.	Комисия за ПО, педагогически съветник, учители	
Психо-социална подкрепа и консултации	15.09.2022-30.06.2023г.	педагогически съветник	
Разглеждане на теми, свързани с превенция на насилието и тормоз	постоянен	класни ръководители, педагогически съветник	при необходимост и по програма, съобразена с графика за провеждане на Час на класа
Превантивни мерки за недопускане отпадане от училище	15.09.2022-30.06.2023г.	директор, зам.-директор, учители, педагогически съветник	
Допълнително обучение по български език и литература за деца и ученици, застрашени от отпадане	постоянен	класни ръководители и учители по БЕЛ	
Партньорство с родителите за справяне с проблемното поведение на децата им и приобщаване към средата на училището	постоянен	класни ръководители, координиращ екип	
Повишаване на квалификацията на учителите и педагогическите специалисти	по график, заложен в план за квалификация	директор, председатели на ЕКК	

IV. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Училищната програма е отворена към допълнения и актуализиране и следва да се спазва от всички педагогически специалисти, работещи в училището. В края на всяка учебна година се изготвя отчетен доклад за изпълнението на програмата, който се представя пред педагогическия съвет на училището.